

UNITÁRIUS ÉLET

VI. ÉVFOLYAM 4. SZÁM

1952 DECEMBER HÓ

Az ismeretlen Blandrata

A reformátusok és unitáriusok között János Zsigmond fejedelemisége alatt lefolyt nagy hitvitákat többen ismertették, de mindig csak abból a szempontból, hogy a két felekezet püspökei, Dávid és Méliusz mit mondtak, minő álláspontot foglaltak el. Pedig igen tanulságos, ha megismerjük Blandrata felfogását és szerepét is, mert így inkább megértjük egy évtizeddel később történt szembefordulását Dávid Ferencsel.

A gyulafehérvári 1568-i nagy hitvitán (amelyet Heltai Gáspár 1570-ben adott ki Kolozsvárról „Disputatio de Deo” címmel latinul) Blandrata a dévai ref. pappal, Sándor Andrással vitázott. Eközben ezt a kijelentést tette: Mi nem mondjuk, hogy Jézus Máriától való születése előtt Istennek csak szándékában létezett, hanem valóban is, mert Isten előtt minden tényleges és jelenvaló; azonban mielőttünk (vagyis az emberek előtt) el volt rejtve.

Erre **Békes Gáspár**, a fejedelem tanácsosa közbeszólt: Doktor uram, eddig másképp tanítottad. Még pedig úgy, hogy Krisztus a szűztől való születése előtt valósággal nem volt, csak Istentől előre el volt rendelkezve. De, mint hallom, most másképp vallod.

Blandrata most ezt mondta: Én úgy nem tanítottam, hanem azt mondtam és azt mondom, hogy az Isten szempontjából jelenvaló volt, mert neki minden jelenvaló.

Erre ismét **Békes**: Doktor Uram! Istenemre, te három év óta mindig úgy mondtad és tanítottad — **tanu rá a felséges fejedelem** és az ő egész udvara. Most azonban másképp beszélsz.

Blandrata Békes szavaitól sarokba szorítva, most ezt a kijelentést tette: Ha én valaha azt mondtam, hogy Krisztus nem valóban, hanem csak Isten szándékában létezett, azt most **visszavonom**. Mert most a Szentlélek engem másképp tanított.

Mindenesetre meglepő lehetett mindkét félre ez a gyulafehérvári fejedelmi palotában lefolyt jelenet. Tanulságos ránk nézve is, elsősorban Blandrata jelleme szempontjából. Blandrata ugyanis, mikor Békes figyelmeztette, hogy eddig másképp tanított, először egyszerűen **letagadta** előbbi tanításait. Csak mikor Békes a **fejedelemre** hivatkozott, akkor már nem mert tagadni, hanem visszavonta előbbi tanításait.

Ha ezt a viselkedését ismerjük, akkor többé nem csodálkozunk azon, hogy 1579-ben azt merte állítani Dávid perében, hogy Krisztus nem-imádásának tanát ő azelőtt soha sem hallotta. Mást ugyanis ő nem respektált, csak a mindenkori fejedelmet, az pedig 1579-ben az ő pártján volt, így nyugodtan letagadta a tényeket. Hiába mondta neki nagy mesterünk, Dávid, hogy már tíz évvel azelőtt szóban volt ez a dolog a váradi hitvitán. Aki **saját tanítását** letagadja, az annál könnyebben megteszi azt, hogy a más tanításáról azt állítja, hogy nem hallotta soha.

De menjünk tovább. Az a tanítás, amelyet Blandrata jónak látott most egyszerre lerögzíteni, nem nevezhető unitáriusnak. Hiszen a Krisztus örök istenségét elismeri bizonyos különbség tétellel Isten és az emberek szempontjából. Levonhatjuk hát tanulsággul azt is, hogy már 1568-ban nem volt egységes Dávid Ferenc és Blandrata felfogása a legfőbb kérdésben, Krisztus istensége tekintetében. Ez a körülmény magyarázatul szolgál, hogy Dávid miért csak foko-

zatosan haladt unitárius tanai kiépítésében: Két fronton kellett küzdenie, a más hitfelekezetűeken kívül saját hívei egyrészével is. Mint tudjuk, Dávid ez időben azon az állásponton volt, hogy Krisztus nem volt örök Isten, mint ember született s érdemei folytán lett Istenné. Tehát Krisztusnak csak **örök** istenségét tagadta, de nem istenségét. S Blandrata most egyszerre frontot változtatott, visszafelé ment egy lépéssel, megint Krisztus örök istenségét hirdette.

Mellesleg megjegyzem, hogy Blandrata szereplése ezen a hitvitán egyébként sem volt szerencsés. A nagyváradi ref. pappal, Ceglédi Györggyel is vitázott s mikor Ceglédi újabb érveire nem tudott felelni, egyszerűen kijelentette, hogy ő nem teológus, hanem orvos. Erre a református papok jogosan hányták a szemére, hogyha nincs alapos jártassága a teológiában, akkor miért avatkozik bele a vitába. Ez a jelenet mutatja Blandrata elbizakodottságát, hogy hiányos felkészültsége ellenére próbált hozzászólni a legkényesebb dogmai kérdésekhez. Természetesen ezzel a szereplésével **nem** segítette elő Dávid Ferenc és az unitáriusok ügyét.

Blandrata azután is megmaradt a gyulafehérvári hitvitán kijelentett álláspontja mellett, ennek bizonyosságául egymásik adatunk szolgál. Még pedig **Campani** jezsuita tartományfőnök jelentése. (Kiadta Veres Endre, Erdélyi történeti források, II. kötet, 53 l.) Ekkor már Báthory Zsigmond a gyermekfejedelem udvarában élt Blandrata, a kis fejedelem jezsuita tanárai között. E jezsuiták ellenőrzésére jött a tartományfőnök Gyulafehérvárra s ott a fejedelem szobájában többek jelenlétében beszélgetett Blandratával Krisztusról. E beszélgetést így örökítette meg a rend generálisához intézett jelentésében: Blandrata elismerte, hogy Krisztus igaz Isten s mikor Campani hozzátette, hogy **örök** Isten, azt mondta Blandrata: **igen**, de csak az Atya előtt volt ismeretes, az emberek előtt a szűztől való születése után. Ez a jelentés 1584. év februárjában kelt, tehát 16 évvel a gyulafehérvári hitvita után.

Ezek szerint Blandrata **nem volt valódi unitárius** s így érthető, hogy Dávid Ferenc ellen fordult. Anekdotája csak abban áll, hogy arra is megesküdött a perben, hogy ő Dávid tanítását Krisztus nem imádásáról addig soha nem hallotta. Pedig a per kimenetelére állami szempontból épen ez a körülmény volt a döntő, mert az állami törvény az újítást üldözte. Dávid tanítása nem volt újításnak nevezhető, amint az 1579. évi februári tordai zsinatunk mondta: Minthogy mi csak hallgatóinknak azelőtt régen tanított **egyistenségi** tanainkat építjük s fejtjük tovább, kijelentjük és tudtul adjuk mindenkinek, hogy minket újítással bárki is törvénytelenül vádol. Ezt mondta Szántó István jezsuita is 1581-ben, hogy Dávid konzekventer építette tanait, de ostoba tanítványai nem érték fel ésszel és bevádolták.

Ha nem volt Blandrata unitárius, minek nevezhető? Wilbur Servétet Sabellius követőjének tartja, aki szerint Atya, Fiú és Szentlélek csak különböző megjelenési formái jelölik az egyetlen Istennek. Ha Servét **szabellianus**, úgy Blandrata is az, mert ő Servét álláspontján megmaradt.

Botár Imre.

Karácsonyi áhitat

„Jer, mindnyájan örüljünk,
És ünnepet szenteljünk,
Mert született Úr Jézus nekünk.“
(156. sz. egyházi ének.)

„Dicsőség a magasságos mennyek-
ben az Istennek! és e földön békes-
ség, és az emberekhez jó akarat.“
(Lukács II. rész 14. verse.)

Kedves Atyámfia! Kedves Unitárius Testvérem!

Mikorra az „Unitárius Élet“ szárnyán elérkezik hozzád ennek a karácsonyi evangéliumnak immár kétezer év óta éltető melege, akkor már a mennyei kezek nagy munkában lesznek: keresztény templomok tornyaiban csiszolgatják a harangok ércszívének ezüst billentyűit, hogy a szeretet és a béke boldog ünnepén majd ékebben szóljanak; annyi meg annyi orgona tüdejében szent viharok feszítik égi szárnyaikat, hogy áhítatosabban zengjen majd a zsolozsmás hang, ahogy kíséri a hivek énekét; és a lelki, a szellemi világ csodái készülnek újratesztésül, hogy az élet roppant templomában ismét lejátszódjék majd az örök misztérium: Születése a világ Megváltójának. Mint az Unitárius Anyaszentegyházunk egyik lekipásztora, a karácsonyi harangzúgás idején, amikor vállamra veszem palástomat, kezemben és szívemben Jézus Evangéliumával, ahogy a templomunkba igyekszem, bárhol leszel is akkor Atyámfia, betérek hozzád is egy pillanatra. Adjon Isten Neked, Kedves Unitárius Testvérem, családdal együtt boldog ünnepeket és áldja meg e szent ünnepet a ti számotokra is.

A betlehemi pásztorok a karácsonyi hír hallatára mondának egymásnak: „Menjünk el mind Betlehemig, és lássuk meg e dolgot, melyet az Úr megjelentett nekünk.“ Hívlak én is Testvérem a jászolybölcsőhöz örvendezni. Jöjj velem. Menjünk együtt a hivek gyülekezetébe. Ne emlegesd, hagyd el most kifogásaidat. Hogy a jó Isten betegséggel látogatott meg, hogy távol vagy otthonodtól, szeretteidtól, vagy velük együtt könnyekbe fullad lelkedben a boldog karácsonyi ének s egyre panaszosabban sir ajkaitokon az ősi zsoltár: „Óh én Uram, szabadító Istenem, beteg szívem naponta felzokog. Sok gyászos éjben térdre roskadok és úgy könyörgök hozzád szüntelen: Hallgass meg, én szabadító Istenem.“ (111. számú egyházi énekünk.) Az én lelkemben panaszodra visszacsendül a másik ének és bizó hittel mondom: „Óh jertek ünnepeljünk, megsebzett, bús szívek, Nagy ünnepén a Nagynak, a Názáretinek. A megsebzett szíveknek írját Ő mondja meg, a názáreti csillag feljött s biztatva rezg. Azt mondja most is Ember, ha tudsz szeretni, meglelted

üdvödet. A mennyország tebenned, üdv: a szeretet.“
(159. sz. karácsonyi énekünk.)

Nagy ünnep van ma a hívő ember számára: Ma születik meg bennünk az Embernek-fia, Megszületik, ha mi akarjuk, ha hozzásegítjük. Az emberfia. Ma még csak forró vágy, hogy egykor Jézushoz hasonló legyél. De e vágyakozás olthatatlan szomja mellett ott van már az oázis forrása is, most buzgó friss vizével, az elszántsággal, az akarattal, hogy egykor hasonló leszek Jézushoz. Ha elgondolom, hogy amióta a betlehemi bölcsőben egykor egy ilyen karácsonyi időben életresarjadt emberfiából abban a borzalmas nagypénteki lelkiviharban a keresztben Istenfia lett, hogy azóta mennyit mulasztott a keresztény ember? Hagyta rohanni a századokat egymásután és jóformán semmit sem tett annak az érdekében, hogy magát felküzdje a jézusi magaslatra, hogy magában életre keltse az Emberfiát. El fogja lelkemet a vágy, szárnyra kel bennem a hit és minden akadályt elsőprő lendülettel dübörögve indul meg bennem az akarat: addig megyek ma ezen az ünnepen le a szívem, a lelkem mélyére, amíg találok egy bölcsőnyi helyet ott Jézus számára s mint egykor a feltámadás hajnalán az üres sírnál az asszonyok, boldog hallelujával újjong fel bennem a karácsonyi biztatás: „Ne féljétek, hirdetek néktek nagy örömet, mert született néktek a megtartó...“ Hidd el, hogy ez a legnagyobb megtartó erő és hatalom, ez a bennünk ébredő karácsonyi erő, amely Jézusban rövid három év alatt oly csodálatosan mutatkozott meg. Felvidította a szegényeket, meggyógyította a betegeket, magához emelte az elesetteket, új szint adott az életnek, hogy amerre járt, a lelkéből sugárzó erők nyomán megváltódott az élet. Ez a mi nagy karácsonyi örömünk, hogy Isten az emberben ilyen roppant lehetőségeket rejtett el. Erre ébred rá a keresztény ember a karácsonyi szeretet fényénél és ennek sugallatára köszönti rá a világ minden lakójára Jézus üdvözlését, szent örökségét: Békesség nektek! Jöjj velem, bárhogy vagy és bárhol vagy most, mikor e sorokat olvasod, jöjj velem testvérem, menjünk szívünk, lelkünk, szellemiségünk mérhetetlen térein mindaddig, amíg a vállainkra nehezedett keresztjeinkből egy bölcsőt össze róhatunk az Úr Jézus számára s aztán keltsük életre benne a magunk Megtartóját. S Neki hódolva énekeljük együtt a betlehemi éjszaka szent dalát:

„Jer, mindnyájan örüljünk,
És ünnepet szenteljünk,
Mert született Úr Jézus nekünk.“
(156. sz. egyházi ének.)

Pethő István.

Három diák

Bezárult a kolozsvári unitárius kollégium kapuja. A tanév végét ért. A diákoknak nagyrésze már hazament. Csak három „érett“ fiatalember várta a torockói szekeret. Zsebükben ott lapult az érettségi bizonyítvány és lelkükben a szabad ember gondolatának szárnyai bontakoztak.

Az egyik fiú, Miklós, szüleinek engedelmével meghívta árvaságában is felnőtt osztálytársát nyári időtöltésre. A másik fiú is torockói volt. Ferenc volt a neve. A meghívott fiút Jánosnak hívták.

A jövődönék három reményét és a diák batyut vivő szekér már a borévi hídon átjutott és a három

jó barát a kaptató előtt leszállott a szekérről. Megunták az ülést. Jól esett a szekér után mendegélni.

E pályaválasztás útjainak köveit rakosgatták beszélgetésükben a kanyargós, szép hegyi úton. Rendezgették-cserélgették köveiket és rajzolgatták a jövőt.

Megérkeztek estefelé. Az esti harangszó, a mezőről vagy a hámorokból hazatérő fáradt embereknek büszke tekintete fogadta őket. Büszkéek voltak mindig a torockóiak diákjaikra. A „Székelykő“ is mintha magas csúcsán emelgette volna erdős kalapját és meredek köves melle mintha megfeszült volna. A szülői háznál való fogadtatás és az ízletes vacsora után el is határozták, hogy egy-két napi pihenő után kirándulnak a Székelykőre.

Miklósnak anyja friss kenyeret és „somodi“ nevezetű kalácsot is süttött a kirándulás napjára. Így jól felpakolva indultak el hajnal felé; azért, hogy János, a vendég barát láthassa, miként kel fel a nap Torockón kétszer. Ennek gyönyörűségét megszemlélvén a kanyargós hegyi ösvényen mendegéltek felfelé. Utközben diák életüknek legfrisebb emlékeit elevenítették, tanárjaikról beszélgettek és természetesen ezúttal is a pályaválasztás körül folyt leginkább a szó.

— Az bizonyos — mondta Miklós, — hogy most a választáson vagy az észre vagy a szívre kell hallgatni. Vagy az észnek megfontolt szavát kell megfogadni, vagy a szívünkre kell hallgatni. Hátha a szív adja a jobb tanácsot?!

— Én az észre hallgatok. A boldogulásnál az ész a nagyhatalom, — vetette közbe Ferenc

— No, de hiába hallgatsz az eszedre, ha szíved szerint nem szereted azt a foglalkozást, ami életpályádnak mindennapi kenyere — vágott vissza Miklós. — János a természet csodálatos szépségeiben gyönyörködött. A vitában alig vett részt. Közben felértek a Székelykő tetejére. Úgy helyezkedtek a hegy tetején, hogy előttük terült el a falu és a Székelykőről a falu felé szélesedő „nagyárok“ hatalmas köveivel a lábaik alatt terült el. Kibontották az elemózsiás tarisznyát.

— Hát, János! Neked mi a véleményed? — faggatta Miklós. — Neked is pályát kell választanod.

— Nekem még nincs véleményem — felelt János csendesen. — Engem árva sorsom hordozott karjain. Hol felemelt, hol leejtett. Szívemnek csak vágyai vannak és eszem hiába határozná a jövőm felől.

— Már pedig szerintem csak az ész szabhatja meg a jövőm útját — erősködött Ferenc és barnára sült, friss kerek kenyeret megakart szegni. De a kenyér kicsúszt a kezéből és a meredek nagyárkon gurult le a falu felé.

Kenyér nélkül, de az édes, fűszeres, vajjas somdival fogyasztották el sült szalonnás ebédjüket.

Tíz éves iskolai találkozójuk volt. Az osztálytársak együtt ebédeltek tanárjaikkal. A multat a jelennel összekapcsolva kévébe kötötték életük vetésének kálászait. Tanárok és tanítványaik mind megvoltak. Aztán újra szétszéledtek.

A három jóbarát még együtt maradt és este egyik vendéglőben vacsoráztak. Nekik még külön is volt beszélgetni valójuk. Mindenik beszámolt a maga sorsáról.

— Én nem panaszkodom — mondta Ferenc. — Jól választottam pályámat. Az ész szavára hallgattam. Jó módban vagyok. Amit szemem, szám megkíván, megszerezhetem. A pénz csengése és az ész szava egyforma hangon beszélnek. Nem tagadom, néha a szívem is megszólal cselekedeteim útján; de némi habozás után a hideg ész parancsát követem. Az élet küzdelem és legerősebb fegyvere az ész.

Figyelmesen és némi tünődéssel hallgatta a két barát Ferenc sorsát. Aztán Miklós szólalt meg.

— Szép sorod van Ferenc. Örvendek neki. Az enyém egészen más. Az én kenyerem nem nagy; csak olyan mindennapi sütetű, amilyeneket anyám szokott sütni. Emberek, bajba vagy bűnbe jutott emberek sorsa húzódik meg foglalkozásomban. Ha nem a szívem szerint választottam volna pályámat, eszem csak rombolná a viszonylagos igazság komponájára kerülő emberi sorsokat. Az én kenyerem is fehér ugyan, de sok gond jár nyomomban. Sokszor tapasztaltam, hogy — ha szívem érzését is ráhelyeztem hivatásomnak és az életnek komponájára, — még a baj iszapjában is megcsillan egy-egy aranyszemcse.

Jánosnak a szeme csillogott; Ferenc arcán is látszott a megilletődésnek néma kifejezése.

— Érdekes, hogy milyen találóan rajzoltátok le sorsotokat, — szólalt meg János. — Az én pályám egyszerűbb és mégis több a tiéteknél. Az én sorsom multamból és a szegénység fogalmából táplálkozik. Gazdálkodom, mert a természetet szeretem. Tudjátok, hogy nem volt senkim-semmim. Az Isten termő földet adott alám. Kicsit, aztán nagyobbacskát. A pénz nem vet fel, de a sok gond se teher.

Miklós örömeiben koccintásra emelte poharát.

— Nálam, — folytatta János — az ész csak tervező: a szív a tanácsadó és a gazda: a lélek. Mi három formáljuk a sorsot. Az ész kezéből sokszor akaratlanul is kicsúszik a friss kenyér. Mint ahogyan — Ferenc a Te kezéből is legurult a Székelykő tetejéről kenyerünk. Emlékszel? A szív keresi a kielégítő megoldást és a lélek még a kalácsnak és a sült szalonnának ellentétes ízét is elfogadhatóvá teszi. Hát nem így volt a Székelykőn is? Az ember belső világát az ész szava, a szív érzése és a lélek hite adja meg. Az ész és a szív csak tényező, de az összefoglaló a lélek. Mert a léleknek korlátlan hatalma a hit a dolgok felett. Hát így élek.

— Szépen szólottál János, — örvendezett Miklós, — papnak kellett volna lenned.

Közben sok idő eltelt. Elérkezett az 50 éves találkozó napja. Csak heten voltak már életben az osztálytársak közül. A mi három jó barátunk köztük volt. Volt tanárjaik már a temetőben pihentek. A találkozó első aktusa az volt, hogy tanárjaiknak süppedező sírdombját látogatták meg.

Amint a temetőből lejövet a hét öreg diák beszélgetett, Miklós elmesélte nekik a székelykői kirándulásnak és a 10 éves találkozásnak vitáját. A hét évtizedhez méltó bölcs figyelemmel hallgatták. Derűs mosollyal és az életbölcesség tisztult örömeivel.

Mikor a már más célt szolgáló régi kollégiumi épület elé értek, megállottak. Mintha lelkeknek megpróbált világában újra élnék a diákévek végét és az életpálya kezdetét.

A melázó csendet Ferenc törte meg, Jánoshoz fordulva:

— János! Én megigazultam a 10 éves találkozó alkalmával mondottaidon. Azóta a szívem is érez. Beszél. Cselekedeteimnek futárja a hit. Megtaláltam azt, ami hiányzott életemből.

— Én gazdag lettem, — szolt Miklós. — Bő kenyeret és a hála témérdek kincsét bírom. A gond nem fog rajtam, mert leperog a mások gondját is hordozó lélek páncélján.

— Én pedig, — mondá János — nem lettem szegényebb. Mert az ész szava, a szív érzése és a lélek hite olyan összhang, melyet az élet zivatara sohasem zavarhat meg.

A régi kollégium ódon falai mintha ragyogó fényben fürödtek volna...

Nagysolymosi József.

Hitvallás

A szabadelvű vallások képviselői 1951-ben a következő szöveget fogadták el:

„Hiszek Istenben, az Atyában, az összes látható és láthatatlan dolgok teremtőjében. Ő lélek. Ő szeretet.

Hiszek Jézusban, a Fiúban, a mi Urunkban, ki élt, szenvedett és meghalt az Emberiségért. Ő az élet és a világ világossága. Uralma túléli az idöket.

Hiszek a Szentlélekben, mely megnyilatkozott az Apostolok a Próféták és a Martirok cselekedeteiben. E Lélek biztosítja a békességet a jóakarató embereknek.

Hiszek az egyetlen egyetemes Egyházban, és a Hitben, Reményben és Szeretletben egyesült lelkek közösségében.

Hiszem az Istenországát, hiszem, hogy a szeretet erősebb a halálnál, és remélem az örökéletet.“

(„Esprit et Vie“ c. francia szabadelvű vallásos lapból.)

HÍREK

KEDVES OLVASÓINKNAK Istenül áldott karcsos ünnepet és boldog újévet kívánunk.

Szállt generalissimus születésnapját innapi a világ több száz millió béretábrára. Drágó népünk az 5 éves nagy ültetésével juttatja kifejezésre tisztelme és ragaszkodását a világbeke tabornak nagy vezére iránt.

A károcsos ünnep alkalmából templonunkban úrvacsora estjával egybekötött istentisztelet lesz. Szereplők felkerült húsvéti, hogy természetben, vagy penziónaryukkal az úrvacsora asztal megterítéséhez hozzájárulni szíveskedjenek.

David Ferencnek, marcihalál háló egyházalapító püspökünknek halála évfordulójára alkalmából emlék-ünnepély volt. Hűgves Endre utcai templonunkban, emlének során **Dotar Imre** afa tartó rendkívül értékes, új történelmi szempontokban gazdag előadást David Ferencről, Sz. **Tampa Márta** szavalata, **Csikay Erzsébet** és a **Gála** együttes énekszáma és **Csikay Domokos** „David Ferenc Testamentuma” c. színműveinek előadása. — mályhoz **Ferenc József** mondott bevezető szavakat, — egészítette ki a szépen sikerült templomi ünnepélt. A műsoros est **Dr. Csiki Gábor** püspöki helynök zárószavával ért véget. Műsor után hívenk szeretetvendégségen vettek részt.

Egyházközeink évi rendezés közgyűlése november 16-án folyt le Hűgves Endre utcai templonunk gyűlékezeti termében, a közgyűlési tagok nagy érdeklődése mellett. **Dr. Csiki Gábor** István főgondnok egyházközeink a távlati tendenciák hagyományok útmutatásai alapján behatárolt korszerű hivatását világította meg tartalmias előbbi megnyilvánulásban, kiemelve különösen egyházközeink a héta védelmével összefüggő szolgálatának fontosságát. A közgyűlés úrvéltó iratát intézett **Dohi István**hoz a Népkiáltásosság Előbbi Tanácsának előbbéhez. **Rákosi Mátyás**hoz, a Minisztertanács előbbéhez és **Horváth János**hoz, az Alami Egyházközei Előbbi előbbéhez. Nagy figyelemmel hallgatta meg a közgyűlés **Dr. Csiki Gábor**, püspöki helynök, valamint az **Egyházközei Tanács** évi jelentését, amelynek széles utóbbi megvitát egyházközeink az elmúlt év folyamán kifejtett munkásságáról. A közgyűlés jóváhagyta vette tudomásul, hogy Hűgves Endre utcai templonunk budapesti egyházközeink második istentiszteleti helye lett. A különböző jelentések kapcsán több értékes felszólalás hangzott el. A választások rendjén Egyházközei Tanács taggá választották **Ferenc József**, **Dr. Molnár Sándor** és **Bájos János**. A közgyűlés alkalmával az istentiszteleti szolgálatot **Csikó István** lelkész afa látta el, aki szépen léleplelt beszédében arról a szellemi fényességéről beszélt, mely Jézussal, az 5 evangéliumával adható a világ úrvéltóére.

Egy leányegyházközeink az Egyházközei Közgyűlés jóváhagyásával átmenetileg szóróvanyá alakult. Közgyűlésünk elismerését nyújtotta a vált Leányegyházközeink előbbiségének és híveinek azért a buzgó munkásságért, amellyel az egyházközeink előbbiségét szolgálták.

Boros Áronnak, népmozdósághoz egyházközeink érdemes éntözésének, aki több mint negyven éve végez nemcsak éntözésért, hanem igen sok esetben lelkész szolgálatot is, az egyházközeink közgyűlés értékes szolgálatának elismerésében pallástársasági jogot és „tiszteltes” címet adományozott. Érdemes előbbi éntözés örömmel gratulálunk és további munkásságára Isten áldását kérjük.

Csikay Domokos kiváló író előbbi „David Ferenc Testamentuma” c. történelmi színműveit, amely az evangélikusok munka rendjén az unitárius öntözési apóllásnak egyik leghatékonyabb eszközevé vált, az egyházközeink közgyűlés elismerését és köszönetét fejezte ki.

K. Kiss Sándor debreceni egyházközeink volt buzgó gondnokának a debreceni egyházközeink 13. gondnokára történt választását egyházközeink közgyűlésünk jóváhagyással tudomásul vette és értékes munkásságát elismerését fejezte ki.

Az elmúlt év folyamán az egyházközeink területén 41 új: 30 nő és 11 leány konfirmált.

Pethő István pestszentlőrinci lelkész a budapesti egyházközeink Hűgves Endre utcai templonunkban **Bonczó Márton** lelkész a Duna-Tiszai szóróvanyegyházközeinkhez helyezte el **Dr. Csiki Gábor** püspöki helynök. A püspöki helynök ugyanakkor a pestszentlőrinci egyházközeink lelkésztervére **Füstöl János**, előbbi Duna-Tiszai szóróvanyegyházközeink nevére el. Tj szolgálati helyükre kisértje Isten áldását aha **Dr. Csiki Gábor** püspöki helynök ünnepélyes keretek között ártatott be állásukba.

A Lengyel Unitárius Egyház lelkészévé avatta **Trojanowski István** filozófiai tanár Győr-Károly unitárius lelkész Kralóiban. Az avató ünnepségen, — amint azt **Sikora János**, a Lengyel Unitárius Egyház előbbiségéhez hozzánk írt levelében írja, — a hívet igen nagy számban jelentek meg.

Janossy Gyuláné **Burján Margit** pécsi hívnik a Pécsi Unitárius Leányegyházközeink részére egy úrvacsora táncmulatót, egy kábelgyűlést és egy asztaltartó adományozott. „A jókedvű adókozó szeret az Úr”.

Szász János debreceni lelkész és felesége **Szász Zsuzsanna** házasságát az Úr fia gyermekkel ártotta meg. Szívvel gratulálunk.

Balotai **Dr. Sári József** füzegvármegyei egyházközeink 40 évig volt érdemes penziónary meghalt. Egyházközeink előbbi életének emléket legyőltével búzzuk.

Borodi Pál budapesti, **Fazekas Dénes** budapesti, **Máté Áron** rákospalotai, **Benedek József** kocskaméti, **Borosi Mihály** alsógödi, **Schneider Lajosné** kispesti előbbi elhunytak. Általános emlékezre.

Erőssy **postai**, **Pandurák Samu** és felesége **Csikó Klára** (Székelyudvarhely) — **Dr. Csiki Gábor** püspöki helynök leányának — házasságát az Úr leánygvermekkel ártotta meg. Szívvel gratulálunk.

Dr. Mikó Imre, a kolozsvári törvényes volt előbbi, **Dr. Mikó László** erdőlyi egyházközeink főgondnokának és **Dr. Mikó Miklós** orvos, egyházi tanácsos előbbi fővere Kolozsvárról elhunyt. Csaklaga hagyományának mála előbbi volt, aki székelyországi részére kisért utolsó útjára a kolozsvári Füzegvármegyei temetőbe. Általános emlékezre.

Németi Birtó Lajos, volt varfalu lelkész övegye **Tóth Anna** Várfalván meghalt. Legyen ártott emléke.

AL „UNITARIUS ÉLET” AFDÖSÖDÉSEI

Unitárius nőtestvérünk stóppolást, falozást előbbi avon vállal. Cim megújult a kábelben (Budapest, IX., Hűgves Endre-u. 3.).

Márkus zongorák, piannók falóbbi előbbi, hitre is. Hangolós, Rákóczi-út előbbi, zongorateremben.

Admínisztrációs állás vállalt Budapesten. **Balóti Miklós**, Füzegvármegyei Postán maradt.

Evangéliumi könyvek, könyvtárakat keresek megvelekre. **Ungar Aladár**, Ep., O-utca 16.

Express **autómat** falóbbi előbbi gyorsan, szépen falóbbi. **Debreceni XIII.**, **Szent László-u. 13.** Déltől negyvtől, vagy **XI.** **Kaszalagyi Dezső-úr 12.** sz. falóbbi 1. **Demeter**.

Nagybudapesti lelkészélt **Dr. Csiki Gábor** püspöki helynök vezetésével résztvett a Ref. Konferencián a protestáns lelkészek részére rendezett előbbi, amelyen **Boroczkó Albert** ref. püspök, a magyar protestáns tanácsnak a békeharchoan behatárolt szerepét. **Vető Lajos** evangélikus püspök pedig a falóbbi protestánsok és a békeharchoan viszonyát ismerette. A nagy értéklődést kábel előbbi után lelkészéink megtekintették a Szóvjétuni egyházainak békekongresszusáról készült szinkronizált szöveg falóbbi.

UNITARIUS ÉLET

Laptörvényes a Magyarországi Unitárius Egyházközeink

Feladó szerkesztő és falóbbi: **Dr. Csiki Gábor**.

Évi előbbi díja: 6 forint.

Budapest, IX., Hűgves Endre-utca 3.

Nyomtat: **Ullrich**

Ferenc József
Budapest
I. Árpád utca 12.